

חוקן ע"י סוכל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

מנחות דף סז.

מה דין כותים לר"מ ולר' יוסי? [תוד"ה רבי יוסי].

למה גזרו שבנותיהם נדות מעריסתן?	איזה גרים הם?	
משום נדות ¹	גרי אמת	לר' מאיר
משום טמוע ²	גרי אריות	לר' יוסי

המקדישה עיסתה להקדש, באופנים דלהלן האם חייבת בחלה?

פדאתה אחר גלגול	פדאתה קודם גלגול	
פטורה - דגלגלה גזבר	חייבת	כשהקדישתה קודם גלגול
חייבת	----	כשהקדישתה אחר גלגול

לרבא, לתנאים דלהלן מה דין תרומה וחלה שהפריש עכו"ם?

תרומה	חלה	
הוי תרומה	הוי חלה ³	לר"מ ור' יהודה
בא"י: הוי תרומה - מדרבנן ⁴ בחו"ל: לא הוי תרומה	לא הוי חלה - אפי' בא"י	לר' יוסי ור"ש

¹ דכיון שכותים לא דורשים "אשה ואשה" לרבות קטנה בת יום אחד שמטמאת בנדה, ולא מפרישים את הקטנות שראו - לכן גזרו בהם.

² לר' יוסי משום נדות לא שייך לגזור, דכיון שהם גרי אריות הרי הם כמו עכו"ם - ועכו"ם אינם מטמאים בנדה מדאורייתא אפי' בגדלותן, אלא מה שגזרו עליהם הוא מטעם כדי שלא יבואו להטמע בהן. וראיה לדבר, דמנו את הגזירה של בנות עכו"ם ושל בנות כותים בב' גזרות נפרדות, דבנות עכו"ם גזור מגיל שלוש ואילו בנות כותים גזרו מעריסתם - ומשום טימוע. [ואפי' למאן דבעי למימר מעיקרא דבעכו"ם ג"כ גזרו עליהם מבת יום אחד, הא דמנו להם בשני גזרות, הוא משום שמאחד לא הייתי יודע על השני כדפירשו התוס'].

³ כן ס"ל לרבא, אולם רב פפא ורבינא חולקים וס"ל שגם למאן דס"ל שמירוח העכו"ם חייב - בחלה פטור, דדוקא בתרומה יש מיעוט אחר מיעוט שבא לרבות [ולא דורשים גז"ש ראשית ראשית]. ולפי"ז לכאורה גם לקמן אליבא דר' יוסי ור"ש שפטרו במירוח העכו"ם, יפטרו גם מדרבנן ולא כרבא, [וכך הבין הכס"מ בדעת הרמב"ם בפ"א מתרומה הלי י"א - אלא שתמהו עליו האחרונים דהא הרמב"ם בפ"ו הלי ט"ו כן הביא לגזרת בעלי כיסים]. אמנם התוס' בד"ה גזרה [בעמי ב'] בתירוצם, כתבו שגם רב פפא ורבינא ס"ל שמדרבנן מירוח העכו"ם אינו פטור, אלא שמסתבר להם שהברייתא מיירי מדאורייתא דוקא ולכן הקשו לרבא.

⁴ כן העמיד רבא את הברייתות שהקשו עליו מהם רב פפא ורבינא שמבואר בהם שאין חלתו חלה ובכו"א תרומתו אסורה, והבינו מזה שאפי' למ"ד שמירוח עכו"ם חייב בכו"א חלתו פטורה, וקשיא לרבא שהשוה ביניהם. ודחה רבא, דלעולם הברייתות האלה כמאן דפטר מרוח העכו"ם ולכן מדאורייתא פטור, ורק מדרבנן גזרו דוקא בתרומה משום בעלי כיסים. [לליק ברש"י פירושו שיטעו שגם חמר ישראל דינו כחמר עכו"ם לפטור תבואתו. וללי"א ברש"י פירוש, שיקנו תבואתם

חוקן ד"ר סוכל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

מנחות דף סז. - המשך

תרומת או חלת חו"ל [הניתנת לכהן] שנתערבה בחולין, למי היא מותרת? [תוד"ה ותרומתו].

לישראל	לכהן בימי טומאתו	
אסורה ⁶	מותרת	תרומת חו"ל
מותרת	מותרת	חלת חו"ל הניתנת לכהן

המערים על תבואתו ומכניסה במוץ שלה - פטורה מן המעשר, באיזה אופנים? [תוד"ה כדי].

אכילת קבע דאדם	אכילת בהמתו ואילת עראי דאדם	
חייב	פטור	לרש"י בנדה ⁷
פטור	פטור	לרבינו אפרים

מהו הביאור בדברי רבנן "לא בדק בתוך עמועד יבדוק לאחר המועד" [תוד"ה ובשעת].

לאחר המועד	תוך המועד	
לאחר שעה ששית - בפסח עצמו	מועד שריפתו - שעה ששית	לרש"י
אחר ימי הפסח	תוך ימי הפסח	לתוס' ⁸

לעכו"ם שימרחו וע"י זה יפטרו עצמם ממעשר. וכיון שזה דבר שאפשר לעשותו בציענא ולא יתבייש בו (כמו בהכנסת תבואה במוץ או דרך גגות וקרפיפות) לכן גזרו בזה רבנן.

⁵ פי', דמפרישים ב' חלות, אחת לאור (ששורפים אותה) ואחת לכהן, וכאן קאי על זו הניתנת לכהן. ⁶ וכן מבואר להדיא בסוגיא שדוקא תרומת גוי אינה מדמעת, אבל תרומת חוץ לארץ דישאל כן מדמעת. ומכח זה הקשו תוס' על דברי המפרש בבכורות שאם נתבטלה ברוב (ולא באחד במאה) מותרת אפי' לזר, דזה אינו - דדוקא לכהן בימי טומאתו הותרה, דומיא דרבה (שהוא כהן דאתי מבית עלי) שהיה מבטלה ברוב ואוכלה בימי טומאתו.

⁷ דייק לה מדאמרין הכא כדי שתהא בהמתו אוכלת ופטורה מן המעשר, ש"מ דוקא אכילת בהמה פטורה. ומה שהקשה המקשן דלמה גזרו בתרומה משום בעלי כיסין, הא בין כה יכול לעשות כר' אושעיא, וקשה הא להני"ל לא מהני לאכילת אדם ושפיר יש לגזור משום בעלי כיסין - שיקנו תבואתם לעכו"ם כדי להרויח שגם לאכילת אדם תהיה פטורה. תירצו תוס', חדא די"ל דקושית המקשה למה גזרו גם בשעורים וכדומה שהם מאכל בהמה, הא התם יכול להפטר כר' אושעיא. ועוד תירצו, דקושית המקשה היא למה גזרנו על אכילת עראי - הא באכילת עראי יכול לפטור כר' אושעיא. [והוכיחו תוס' שכל הגזירה היא על אכילת עראי דוקא, דהא מיירי משום גזירת בעלי כיסין שהיא שמא יתן ישראל תבואתו לגוי שימרחנה, ותבואה זו כבר נאסרה באכילת קבע גם קודם מירוח, וא"כ גם בלא גזרת רבנן היא אסורה באכילת קבע, וא"כ ע"כ שהגזירה באה לאסור גם באכילת קבע. אמנם לבסוף דחו פירוש זה].

⁸ הוקשה להם על פירש"י, דלפירושו למה ר' יהודה קורא לשעה ששית שעת הביעור ורבנן קוראים לה תוך המועד אלא ע"כ שהמועד הוא פסח עצמו. ואחר המועד - היינו אחר הפסח, ומה שצריך לבדוק גם לאחר המועד, כדי שלא יתערב לו חמץ של איסור שעבר עלי הפסח עם חמץ חדש של היתר, תוס' פסחים (י: ד"ה ואם).